

Groene kademuren voor vissen in Breda

Gedempt riviertje opnieuw tot leven gewekt

Van oudsher liep het riviertje de Mark door het centrum van Breda. Na aanleg van singels in 1862 werd het water rond de stad geleid. Tussen 1937 en 1941 is de Mark in het centrum gedempt om het centrum, voor welgestelden met een auto, beter te ontsluiten. In 2020 is het project 'Green Quays' gestart, waarbij de gedempte Mark opnieuw wordt uitgegraven en getransformeerd tot een groene ader die de beneden- en bovenstroomse loop van de Mark weer met elkaar verbindt: de Nieuwe Mark. In 2023 is het eerste deel gerealiseerd.

Groene natuurinclusieve kademuren

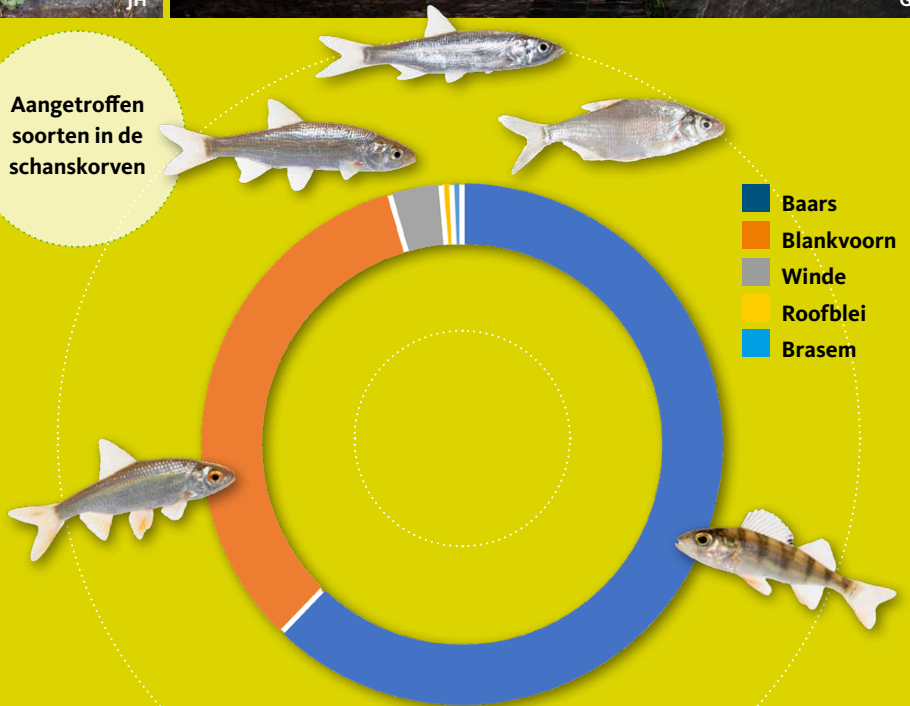
Uitgangspunten bij het ontwerp waren het vergroten van de biodiversiteit in de stad middels natuurinclusieve kademuren, klimaatadaptatie met een focus op het tegengaan van hittestress en recreatief medegebruik, waaronder het varen met bootjes. Voor de biodiversiteit heeft FLORON samen met de TU Delft onderzoek gedaan naar de vestigingsvoorwaarden van muurplanten en hoe deze technisch gerealiseerd kunnen worden. RAVON heeft onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om structuren in de kademuuren aan te bieden voor vissen, die functioneren als schuilplaats, foerageer- en leefgebied of als stapsteen.

Schanskorven voor vissen

In verband met de constructiestevigheid was een betonbodem voor de Nieuwe Mark noodzakelijk, wat de vestiging van waterplanten belemmert. Vanwege de beperkte ruimte en het feit dat er op de Nieuwe Mark straks gevaren wordt, waren drijfvlotjes eveneens geen optie om onderwaterstructuur aan te brengen. De kademuuren bestaan uit stalen damwanden waarvoor, met bakstenen beklede, betonprofielen zijn gehangen.

Aangetroffen soorten in de schanskorven

Onder deze profielen bevindt zich loze ruimte, die mogelijkheden biedt om leefgebied voor vissen te creëren. Er is een ontwerp gemaakt voor toepassing van schanskorven die onder de kademuur kunnen worden geplaatst. Deze kunnen gevuld worden met snoeihout en takken. Om te onderzoeken hoe deze schanskorven functioneren voor vissen, is een pilot opgezet met 20 schanskorven met daarin verschillende volumes aan hout en vier referentielocaties zonder schanskorven.

Meer structuur, meer vissen

Uit deze pilot bleek dat bij de schanskorven meer vis voorkwam dan op de locaties zonder schanskorven. Er is enkel jonge vis aangetroffen, vooral baars en blankvoorn maar ook enkele windes, een roofblei en een brasem. Significante verschillen tussen de houtvolumes waren er (nog) niet, doordat er te veel spreiding in de vangsten zat. In de schanskor-

ven gevuld met hout werden in 2023 ruim twee keer zoveel vissen gevangen dan in 2022. Waarschijnlijk doordat de schanskorven zich ontwikkelden in de tijd, waarbij het hout langzaam vergaet en algen en macrofauna zich vestigen, die op hun beurt voedsel vormen voor vissen. Doel is de monitoring te herhalen in 2025 en 2028.

Zie voor meer info: www.greenquays.nl

Partners: in het GreenQuays project werken acht organisaties samen: de Gemeente Breda, Technische Universiteit Delft, Natuurplein de Baronie, RAVON, FLORON, Wageningen Universiteit, Van den Berk Boomkwekerijen, WS Brabantse Delta en BLAST. Het project wordt medegefinancierd door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling via het Urban Innovative Actions Initiative (UIA).